

DE VIERDE INTERNATIONALE

S a m e n v a t t i n g

Als haar voornaamste werkterrein beschouwt de Nederlandse Sectie van de IVde Internationale in de laatste tijd de jeugdbeweging en enkele comité's en stichtingen, welke hulp bieden aan voormalige koloniale gebieden.

De sinds 1952 gevoerde "intredepolitiek" in partijen (i.c. PvdA en thans ook PSP) en vakbeweging wordt weliswaar niet bevredigend geacht doch vindt niettemin nog steeds voortgang. Het aan deze politiek verbonden gevaar van aanpassing aan het ingetreden milieu, tracht men te keren door voortdurende scholing en het uitgeven van een eigen orgaan "de Internationale" dat sinds kort frequenter verschijnt.

Deze Trotskistische kern, die zich weliswaar in de laatste tijd zeer actief betoont, blijft niettemin beperkt tot enige tientallen leden.

DE VIERDE INTERNATIONALE

Internationaal

De Vierde Internationale werd in september 1938 te Parijs opgericht door Leon Trotsky en zijn aanhangers en wel als gevolg van de reeds lange tijd gevoerde strijd tussen Trotsky en Stalin. Daarbij ging het zowel om een verschil van opvatting omtrent de ideologie als over de vraag wie na Lenins dood de eerste plaats in Rusland zou innemen.

Het ideologische geschilpunt betrof de marxistische leer over de permanente revolutie. Trotsky stelde zich dienaangaande geheel achter het standpunt van Marx, volgens wie de revolutie in het ene land gevolgd moest worden door een revolutie in een volgend land, tot het proletariaat over de gehele wereld de macht in handen zou hebben.

Stalin, zonder overigens deze leer van de permanente revolutie te willen verloochenen, ontwikkelde de leer van het socialisme in één land, volgens welke eerst het socialisme in Rusland moest worden opgebouwd en pas daarna aandacht kon worden gewijd aan andere landen.

De Vierde Internationale baseert zich op het revolutionaire marxisme, waarvan de beginselen haars inziens indertijd door de Stalin-bureaucratie zijn verraden, waardoor de arbeiders van de politieke macht werden beroofd.

In overeenstemming met de beginselen van het marxisme-leninisme stelt de Vierde Internationale zich ten doel: de socialistische overwinning van het wereldproletariaat en de bevrijding van de door het imperialisme onderdrukte volken.

Dit betekent : wereldrevolutie, overneming van de macht door het proletariaat en volledige socialisatie, en zulks door middel van de onverzoenlijke klassenstrijd.

De algemene politieke lijn wordt vastgesteld door het om de drie jaar gehouden wereldcongres, waarin de bij de Vierde Internationale aangesloten nationale secties der verschillende landen zijn vertegenwoordigd. Voorafgaande aan het wereldcongres vindt beraadslaging plaats in de secties.

De leiding gevende organen zijn : Internationaal Executief Comité (IEC) en het Internationaal Secretariaat (IS). De leden van het IEC wor-

VERTROUWELIJK

den gekozen op het wereldcongres, dat op zijn beurt weer de leden van het IS kiest.

Hoewel het IEC hoger in rangorde moet worden beschouwd dan het IS, bestaat de indruk dat de feitelijke leiding van de Vierde Internationale berust bij het Internationaal Secretariaat, bestaande uit vertegenwoordigers van een aantal nationale secties.

Het in 1951 in Zwitserland gehouden derde wereldcongres nam een belangrijke beslissing over de te volgen tactiek. Deze betrof de zogenaamde intrede-politiek in de massa-organisaties, hetzij sociaal-democratisch, hetzij (stalinistisch) communistisch en betekende dat de leden van de nationale secties moesten intreden in (d.w.z. lid worden van) die organisaties - zowel partijen als vakbonden - waarin de massa der arbeiders in hun land was georganiseerd.

In verband met de van land tot land wisselende situatie op dit punt draagt de intrede-politiek een gedifferentieerd karakter.

Het Trotskisme in Nederland

Als Nederlandse sectie van de Vierde Internationale werd in 1945 opgericht de Revolutionair Communistische Partij (RCP), die voortkwam uit enkele voordien bestaan hebbende revolutionair-socialistische groeperingen.

Het van de aanvang af geringe ledental (\pm 300) heeft zich regelmatig in dalende lijn bewogen, resulterende in een vrijwel ontbreken van elke politieke invloed. Medio maart 1952 hield de RCP op te bestaan als openlijk naar buiten optredende partij-politieke groepering, zulks als gevolg van het door de meerderheid in de RCP aanvaarden van de door het wereldcongres genomen beslissing inzake de intrede-politiek.

Voor de RCP betekende dit een zich pogen te verankeren in de PvdA en het NVV. Het behoeft, gezien de zeer geringe beschikbare mankracht, geen verwondering te wekken dat de resultaten over het algemeen ver beneden de verwachting bleven, al werden in enkele gevallen successen behaald.

Verdween derhalve de RCP uit de openbaarheid, als leden van de Nederlandse sectie van de Vierde Internationale zetten de Trotskisten hun activiteiten voort.

In het kader van hun intrede in de "reformistische" massa-organisa-

VERTROUWELIJK

ties hier te lande, gelukte het hun invloed te verkrijgen in het in 1955 opgerichte "Sociaal Democratisch Centrum" (SDC) van leden van de Partij van de Arbeid. Daarin werden enkele belangrijke bestuursfuncties bemachtigd.

De activiteiten van het sterk onder Trotskistische invloed gekomen SDC waren voor het partijbestuur van de PvdA aanleiding daartegen op te treden. Het gaf in juni 1959 een verklaring uit, die werd gevolgd door een op het congres van deze partij aangenomen resolutie, hierop neerkomende dat het SDC politieke meningsvorming bedreef als "partij in de partij". Het SDC werd daarop krachtens besluit van zijn op 16 januari 1960 gehouden algemene vergadering ontbonden.

Op 1 februari 1957 zag het eerste nummer van "De Internationale, Nederlands orgaan van de Vierde Internationale" het licht. De verschijning hiervan werd noodzakelijk geacht, omdat de intredepolitiek van de Nederlandse sectie niet aan de verwachtingen had voldaan en een ongewenste aanpassing had plaatsgehad aan het milieu waarin men was ingetreden. Bovendien was hierdoor de band met meer revolutionair georiënteerde lagen van de arbeidersklasse vrijwel volledig verbroken.

Ook bij het slagen van het intredewerk zou er steeds een 100 % Trotskistische kern moeten blijven bestaan met een eigen orgaan. Voor Nederland betekende dit de concentratie van revolutionaire kaders in een Nederlandse sectie.

Michel Raptis, alias Pablo, indertijd wel de voornaamste figuur in het Internationaal Secretariaat, omschreef deze nieuwe tactiek als volgt: De intredepolitiek beoogt een onafhankelijke werkzaamheid te combineren met een intredewerkzaamheid, waarbij de eerste erop gericht blijft de laatste te begunstigen.

Enerzijds dienen dus de Trotskisten actief te zijn in de eigen secties, en - daardoor ideologisch gesterkt - dienen zij anderzijds hun intredepolitiek in andere partijen beter tot haar recht te laten komen.

De - hier niet verder te bespreken - arrestatie van Michel Raptis en Sal Santen in juni 1960 en hun veroordeling terzake valse munterij had een zeer nadelige invloed op de Nederlandse sectie. Bovendien vormden zich daarin twee fel tegenover elkaar staande groeperingen, hetgeen uiteraard eveneens de activiteiten remde.

Tot de toenmalige meerderheid behoorden o.a. Drs. Th. van Tijn

VERTROUWELIJK

en W.J. Tieleman, terwijl Santen, M. Ferares en F. Tichelman de minderheidsgroep vormden. Laatstgenoemden zijn er na verloop van tijd in geslaagd een meerderheid voor hun inzichten te winnen.

Van Tijn en zijn medestanders hebben met de Nederlandse sectie geen binding meer. Zij schijnen echter nog contact te hebben met het Internationaal Secretariaat.

Santen c.s. hebben geleidelijk de Nederlandse sectie weer nieuw leven weten in te blazen. Sedert juni verschijnt bovendien "De Internationale" - aanvankelijk opgezet als een tweemaandelijks orgaan - elke maand. Hoewel de sectie nog kritisch staat tegenover de intredepolitiek (o.a. door Santen eens betiteld als funest voor de sectie), zijn er geen aanwijzingen dat men op dit punt van koers zal veranderen. Niet alleen zijn de in de PvdA en het NVV ingetreden Trotskisten daarin gebleven, doch tevens zijn enkele anderen in de PSP ingetreden. Volgens Ferares is het vooral de taak van de Trotskisten om de bij het NVV aangesloten arbeiders politiek op te voeden en hen meer politiek- en klassebewust te maken.

De Nederlandse sectie werkt thans hoofdzakelijk in cellenverband, waarbij iedere cel, werkzaam in een partij (PvdA dan wel PSP) of in de vakbeweging (NVV), een bepaalde opdracht heeft. Het vormen van dergelijke cellen geldt als een der voornaamste taken van de sectie. (Opm.: Omtrent celvorming in de CPN is niets gebleken, hoewel op de wenselijkheid daarvan wel eens is geweest.)

Van primair belang acht men thans ook het werken in de jeugdbeweging. Als een uitvloeisel hiervan dient te worden gezien het oprichten (medio 1962) van een aantal jongerengroepen, de Socialistische Ontmoetings Kernen (SOK), door Ferares genoemd de jeugdbeweging van de Vierde Internationale, hoewel de Trotskisten daarin zeker niet de meerderheid hebben.

De opzet van de SOK is de jongeren socialistische ideeën bij te brengen. SOK-afdelingen zouden bestaan in Amsterdam, Rotterdam, Sneek en Haarlem, die samen naar schatting ongeveer 200 leden tellen. Als landelijk secretaris fungeert de Trotskist H. Riethof, tevens internationaal secretaris van de democratisch-socialistische landelijke studentenvereniging Politeia. Deze kenschetste de SOK als min of meer verwant aan de Vierde Internationale, waaruit ook een belangrijk deel van het SOK-kader voortkomt. Als verschilpunt met de Vierde Internatio-

VERTROUWELIJK

nale noemde hij het feit dat de SOK als jeugdorganisatie geen infiltratie-methoden toepast.

In nauw verband met het belang dat de Trotskisten toekennen aan het werken onder jongeren staan ook de door hen ontwikkelde activiteiten in Politeia.

Nieuwe mogelijkheden voor hun activiteiten zagen de Trotskisten in een groep socialistische jongeren, die zich schaarde achter de opvattingen van de in de PvdA bestaande minderheid.

Op het in januari jl. gehouden congres van deze partij sprak deze minderheid zich uit voor eenzijdige nationale ontwapening en een onafhankelijke internationale socialistische politiek. Door genoemde jongeren-groep wordt sinds kort (april 1963) een orgaan uitgegeven, getiteld "de nieuwe geboort, maandblad voor jongeren, die het niet bij partij-kiezen laten".

Onder de uit zeven personen bestaande redactie van dit blad bevinden zich drie Trotskisten, nl. Igor Cornelissen, Huib Riethof en Nienke Oeldrich.

Onder leiding van het Internationaal Secretariaat en in samenwerking met enkele buitenlandse secties heeft de Nederlandse sectie de laatste tijd het terrein van haar werkzaamheden evenwel nog verder uitgebreid. Een aantal hiervan dient te worden gezien als een uitvloeisel van het in januari 1961 in Zwitserland door de Vierde Internationale gehouden zesde wereldcongres. Dit besliste nl. dat de koloniale revolutie, gekarakteriseerd als de nieuwe fase van de wereldrevolutie, ook in de komende periode het voornaamste centrum der activiteiten van de Internationale zou uitmaken. Hierbij werd onder meer gewezen op de Cubaanse revolutie en de revolutionaire mogelijkheden in Algerije.

Zo hebben thans enkele Trotskisten, nl. Igor Cornelissen en Fritjof Tichelman, zitting in de eind 1961 opgerichte "Werkgroep Informatie Cuba". Deze groep wil onder meer streven naar een betere voorlichting in Nederland over de situatie in Cuba. De blokkade van Cuba in oktober 1962 bracht even wat meer leven in de activiteiten van de groep, maar over het algemeen doet ze weinig van zich spreken.

In februari 1963 werd opgericht de stichting "El Djil El Djadid" (de nieuwe generatie), als Nederlandse afdeling van de gelijknamige in Algiers gevestigde vereniging. Deze wil zich het lot aantrekken van het grote aantal wezen en halfwezen, slachtoffers van de oorlog

VERTROUWELIJK

in Algerije. Hoewel bij de oprichting van deze stichting ook een aantal leden van de Socialistische Werkerspartij (SWP) is betrokken, is het initiatief daartoe uitgegaan van de vooraanstaande Trotskist Maurice Ferares.

Deze heeft nl. tijdens de in november 1962 in Algerije gehouden vrijheidsfeesten contact gehad met Algerijnse regeringsfunctionarissen, onder wie ook Ben Bella. Aangenomen mag worden dat dit contact tot stand is gekomen door bemiddeling van Michel Raptis, eertijds algemeen secretaris van de Vierde Internationale en thans adviseur van Ben Bella.

Het is wel duidelijk geworden dat "El Djil El Djadid" onder het mom van hulpverlening aan weeskinderen, primair politieke doeleinden nastreeft, en wel het medewerken aan de opbouw van een socialistisch Algerije.

Al betreft het hier een klein aantal van vaak dezelfde personen, die in verschillende organisaties tegelijk werkzaam zijn, blijkt uit het vorenstaande dat de Nederlandse sectie van de Vierde Internationale op velerlei terrein een grote activiteit ontplooit, die er uiteindelijk op gericht is haar politieke ideeën bij anderen ingang te doen vinden en deze lieden, zo mogelijk, voor de Trotskistische beweging te winnen.

8 juli 1963

VERTROUWELIJK